

EXPUNERE DE MOTIVE

1. PREAMBUL

Prezenta propunere legislativă are în vedere modificarea tuturor legilor electorale din România (în continuare, „Legile electorale”), respectiv *Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali (în continuare, „Legea nr. 115/2015”), Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (în continuare, „Legea nr. 208/2015”), Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (în continuare, „Legea nr. 33/2007”) și Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României (în continuare, „Legea nr. 370/2004”), în sensul stabilirii faptului că buletinele de vot necesare în ceea ce privește exercitarea dreptului la vot al alegătorilor să fie întocmit pe o singură pagină, în scopul de a conferi mai multă claritate sistemului de votare și a diminuării posibilităților de anulare a buletinelor de vot.*

Astfel, ne propunem să modificăm Legile electorale în scopul reglementării faptului că formatul buletinelor de vot va permite inserarea tuturor partidelor politice candidate, a alianțelor politice candidate, a alianțelor electorale candidate, a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale candidate, respectiv toți candidații independenți pe o singură pagină a unei singure file, de așa natură încât alegătorul să poată în mod facil să aplice ștampila de votare, fără a mai exista riscul imprimării ștampilei pe alte pagini cu consecința anulării votului.

2. DIAGNOZĂ

La ora actuală, Legile electorale prevăd faptul că buletinele de vot sunt constituite din mai multe file capsate pe care sunt inscripționate patrulete care cuprind denumirea și sigla tuturor partidelor politice candidate, a alianțelor politice candidate, a alianțelor electorale candidate, a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale candidate, respectiv toți candidații independenți, precum și listele candidaților partidelor, alianțelor politice, alianțelor electorale sau ale organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Dat fiind volumul mare de date care trebuie tipărite în fiecare patruleter, la ora actuală, buletinele de vot prezintă dimensiuni considerabile, întinzându-se pe o serie mai mare de pagini.

Consecința imediată a acestui fapt, determinat de întinderea buletinului de vot pe mai multe pagini, este reprezentată de dificultatea alegătorului de a-și exprima votul. Prin urmare, un număr mare de buletine de vot sunt predispuse a fi anulate în situația în care, aplicându-se ștampila de vot pe o pagină intermediară, există premisele ca cerneala să se imprime și pe restul paginilor succesive, cu consecința **anulării votului**.

Conform Expertforum.com¹, la alegerile din 09 iunie 2024, *numărul acestora* (al voturilor anulate) *a fost unul dintre cele mai mari raportate la numărul de alegători care au participat la procesul electoral. Din 9.440.962 de voturi exprimate 488.261 de voturi au fost declarate nule, ceea ce înseamnă 5,1% din voturi. În 2019 numărul acestora a fost de 274.415 din 9,3 milioane de alegători, adică 2,89% din voturi. Situația de anul acesta este comparabilă cu cea din 2014, când 5,83% dintre voturi au fost declarate nule. Aceleași cifre sunt confirmate și de G4Media care apreciază că 5,1% voturi nule la alegerile europarlamentare din 9 iunie, aproape dublu față de precedentele alegeri europene*².

Or, aceste procente uriașe de voturi anulate se pot datora inclusiv manierei anevoioase pe care o presupune ștampilarea corectă a buletinului de vot, în contextul întinderii acestuia pe mai multe pagini, cu riscul ca cerneala de pe ștampila de vot să se imprime pe mai multe pagini.

În alte state membre ale Uniunii Europene, această problemă a fost soluționată într-o manieră identică cu cea propusă prin prezenta inițiativă legislativă, în sensul dispunerii patruleterelor cu informațiile privind formațiunile politice candidate pe o singură pagină.

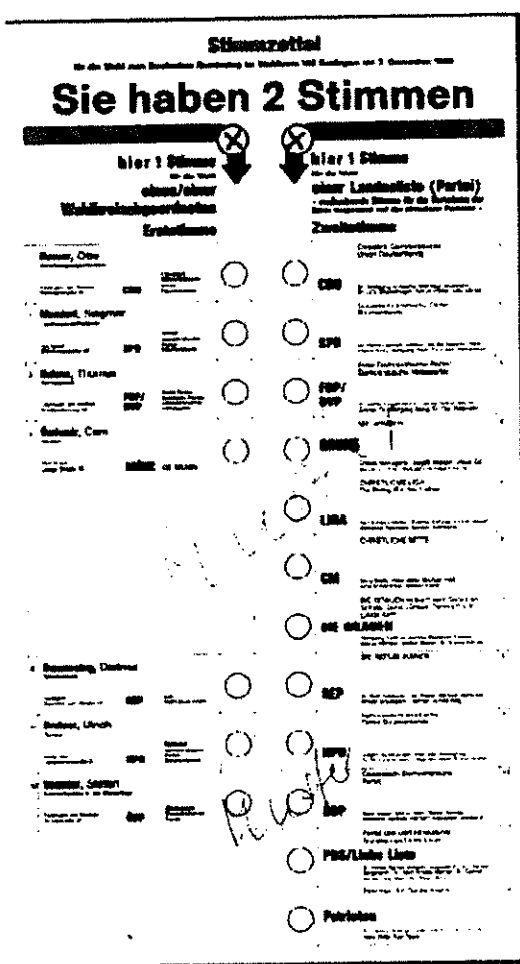
În Germania, spre exemplu, buletinele de vot sunt prevăzute pe o singură pagină (fig. 1 - stânga). În Italia, există aceeași abordare, de utilizare a unui buletin de vot pe o singură pagină, apt să determine imposibilitatea de imprimare a cernelii ștampilei pe mai multe pagini (fig. 2 - dreapta). Aceeași modalitate este întâlnită inclusiv în Portugalia³.

În mod evident, pentru a menține o formă simplificată a acestor buletine de vot, în patruleterele destinate tuturor formațiunilor candidate se vor inscripționa exclusiv **siglele și denumirea** formațiunilor politice, respectiv însemnele sau numele candidaților independenți.

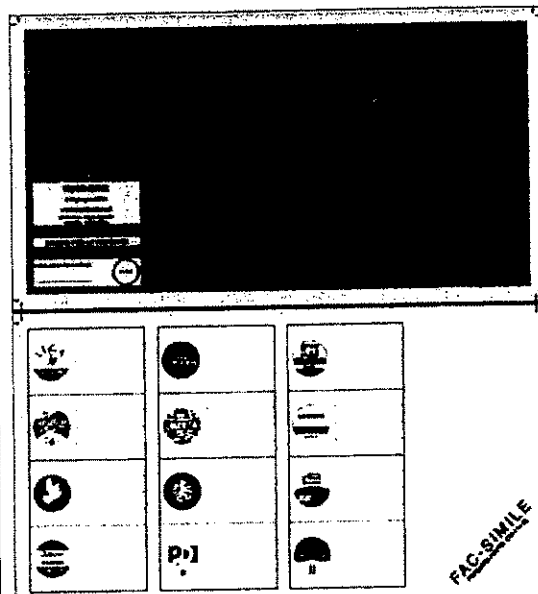
¹ <https://expertforum.ro/voturi-nule-9iunie/>

² <https://www.g4media.ro/51-voturi-nule-la-alegerile-europarlamentare-din-9-iunie-aproape-dublu-fata-de-precedentele-e-alegeri-europene.html>

³ <https://paris.consuladoporugal.mne.gov.pt/pt/o-consulado/noticias/eiei%C3%A7%C3%B5es-legislativas-10-de-mat%C3%A7o-de-2024#esp%C3%A9cime-boletim-de-voto-do-c%C3%ADrculo-eleitoral-da-europa>

(figura 1)

(figura 2)

Cu toate acestea, această modificare formală nu va afecta sistemul de votare pe liste al României (scrutinul de listă - în cazul alegerilor locale, parlamentare și europarlamentare), acestea urmând a fi dispuse la loc vizibil, în fiecare cabină de votare, pentru a permite fiecărui alegător să poată lua la cunoștință de componența listei de candidați chiar în momentul exercitării dreptului de a vota.

PROGNOZĂ

Din perspectivă legislativă, propunem modificarea Legilor electorale exclusiv sub aspectul necesității asigurării unui format simplificat al buletinelor de vot, în sensul cuprinderii tuturor formațiunilor politice candidate, respectiv a tuturor candidaților independenți, **pe o singură pagină**, de așa natură încât alegătorul să poată aplica ștampila de vot într-un mod mai facil.

Concomitent, la acele tipuri de alegeri care se desfășoară pe bază de scrutin de listă, listele candidaților vor fi afișate în fiecare cabină de votare, la loc vizibil. În ceea ce privește ordinea inserării patruleterelor destinate fiecărei formațiuni politice candidate sau candidaților independenți candidați, **aceasta va fi stabilită în aceeași manieră, care se va aplica, în mod similar, și ordinii de afișare a listelor de candidați în cadrul cabinei de votare.** Ca atare, patruleterul aflat pe poziția 1 a ordinii din cadrul buletinului de vot va fi alocat unei anumite formațiuni politice; în mod corespunzător, lista de candidați a formațiunii politice care ocupă poziția 1 în cadrul buletinului de vot va fi afișată prima în cabina de vot, urmând ca în dreapta acesteia să fie afișate listele formațiunilor politice care ocupă pozițiile 2, 3 etc. în buletinele de vot.

În ceea ce privește **aplicarea ștampilei de control**, aceasta va fi aplicată pe fiecare buletin de vot **pe verso**, eliminând practica actuală care impunea ca aplicarea ștampilei de control să aibă loc pe ultima pagină albă a buletinului de vot. Și sub aspectul procedurii de introducere în urnă a buletinelor de vot, în varianta propusă prin prezenta inițiativă legislativă, **buletinul de vot format dintr-o unică filă, va fi îndoit de așa natură încât votul să își păstreze confidențialitatea, cu pagina 2 în exterior.**

O atare modificare legislativă vine în scopul **facilitării (i) a procesului de votare**, prin simplificarea formatului buletinelor de vot și **(ii) al eficientizării procesului de numărare a voturilor.** Totodată, o atare manieră de realizare a buletinelor de vot va crea premisele imposibilității de anulare a acelor buletine de vot pe care s-a imprimat ștampila de votare pe o pagină subsecventă.

Din perspectiva impactului bugetar, prezenta propunere legislativă **diminuează cheltuielile publice**, în contextul în care costurile de tipărire și realizare a buletinelor de vot va fi mult diminuat, având în vedere forma simplificată propusă.

Cu privire la maniera de elaborare a propunerii legislative, apreciem că pentru **unitate de rațiune**, aceasta va modifica concomitent Legea nr. 115/2015, Legea nr. 208/2015, Legea nr. 33/2007, Legea nr. 270/2004 sub aspectul modificării manierei de întocmire a formatelor buletinelor de vot.

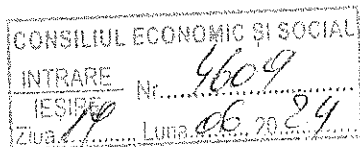
Pe cale de consecință, vă propunem spre dezbateră și adoptare, prezenta propunere legislativă.

RADU-MIHAI MIHAIL
Senator USR

DIANA-ANDA BUZOIANU
Deputată USR

ALIN-GABRIEL APOSTOL
Deputat USR

Digitally signed by Diana
Buzoianu
Date: 2024.06.28 12:49:30 EEST

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

Lege pentru modificarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, pentru modificarea și completarea Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European și pentru modificarea Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art.I. Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 20 mai 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 58, alineatele (1), (2), (4) și (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Buletinul de vot este format **dintr-o singură filă**. Pe o singură față a buletinului de vot se imprimă patrulete în număr suficient pentru a cuprinde **denumirea și sigla partidelor politice candidate, a alianțelor politice candidate, a alianțelor electorale candidate, a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale candidate**, respectiv toți candidații independenți. **Ștampila de control se aplică pe verso.**

(2) Patruletele se imprimă paralel între ele. Patruletele se numerează, începând cu primul patrulete al primei coloane din stânga, care primește numărul de ordine 1, și continuând

cu primul patruleter al următoarei coloane din dreapta, care primește numărul de ordine 2, numerotarea continuând până la ultimul patruleter.

(4) În patruleterele fiecărui buletin de vot nu se imprimă listele de candidați. Listele de candidați se afișează pentru fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală sau organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale candidate, în mod separat, la loc vizibil, în interiorul urnelor de vot, de la stânga la dreapta, în aceeași ordine determinată pentru buletinele de vot în baza prevederilor alin. (8). Candidații se identifică pe listă prin nume și prenume și se înscriu în ordinea stabilită de partidul politic, alianța politică sau alianța electorală care a depus lista.

(6) Birourile electorale de circumscripție stabilesc dimensiunile patruleterelor, ținând cont de spațiul necesar pentru imprimarea datelor prevăzute la alin. (1), (3) și (5) de așa manieră încât acestea să fie incluse pe o singură pagină, iar informațiile imprimate să fie vizibile.”

2. La articolul 82, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Pe măsură ce deschide pachetele sigilate, președintele este obligat să asigure aplicarea stampilei de control pe versoul fiecărui buletin de vot din acestea.”

3. La articolul 85, alineatul (8) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(8) După ce au votat, alegătorii îndoiește buletinele de vot astfel încât pagina care poartă ștampila de control să rămână în afară și le introduc în urnă, având grijă să nu se deschidă.”

Art.II. Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 553 din 24 iulie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 61, alineatele (1), (2), (4) și (6) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(1) Modelul, dimensiunile și condițiile de tipărire ale buletinelor de vot se stabilesc prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente. **Buletinul de vot este format dintr-o singură filă; pe o singură față a buletinului de vot se imprimă patruletere în număr suficient pentru a cuprinde denumirea și sigla partidelor politice candidate, a alianțelor politice candidate, a**

alianțelor electorale candidate, a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale candidate, respectiv toți candidații independenți.

(2) Ordinea în care se înscriu partidele politice candidate, alianțele politice candidate, alianțele electorale candidate, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, precum și candidate candidaturile independente pe buletinul de vot se stabilește de biroul electoral de circumscripție, după cum urmează:

(4) Pe **prima pagină** a buletinului de vot se vor imprima patrulete, paralel între ele, în număr suficient pentru a cuprinde toate **denumirile și siglele partidelor politice candidate, a alianțelor politice candidate, a alianțelor electorale candidate, a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale candidate și candidaturile independente. Pe versoul buletinului nu se imprima patrulete, aplicându-se ștampila de control. Patruleterele se numerotează de la stânga la dreapta.**

(6) În patruleterele fiecărui buletin de vot **nu se imprimă listele de candidați. Listele de candidați se afișează pentru fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală sau organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale candidate, în mod separat, la loc vizibil, în interiorul urnelor de vot, de la stânga la dreapta, în aceeași ordine determinată pentru buletinele de vot în baza prevederilor alin. (2). Candidații se identifică pe listă prin prenume, nume și, în cazul alianțelor, prin apartenența politică și se trec în ordinea stabilită de partidul politic, alianța politică, alianța electorală sau organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale care a depus lista.**

2. La articolul 82, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Pe măsură ce deschide pachetele sigilate, președintele este obligat să asigure aplicarea ștampilei de control pe versoul fiecărui buletin de vot din acestea.”

3. La articolul 84, alineatul (8) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(8) După ce au votat, alegătorii îndoiesc buletinele de vot astfel ca pagina care poartă ștampila de control să rămână în afară și le introduc în urnă, având grijă să nu se deschidă, îndoirea greșită a buletinului de vot nu atrage nulitatea votului, dacă secretul votului este asigurat.”

Art.III. Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 627 din 31 august 2012, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 20, alineatul (6) se modifică și se completează după cum urmează:

(6) Pentru stabilirea numărului de ordine de pe buletinele de vot a partidelor politice, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțelor politice și alianțelor electorale care au depus liste de candidați, precum și a candidaților independenți, se procedează astfel:

a) în prima etapă, **denumirea și sigla** partidelor politice, ale organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, ale alianțelor politice și alianțelor electorale dintre acestea, care au membri în Parlamentul European, se înscriu în patruleterele buletinului de vot în ordinea rezultată din tragerea la sorți efectuată de președintele Biroului Electoral Central; **denumirea și sigla** primului partid, primei alianțe politice, primei alianțe electorale, primei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale extras/extrase din urnă se imprimă în patruleterul cu numărul de ordine 1; **denumirea și sigla** celui de-al doilea partid politic, celei de-a doua alianțe politice, celei de-a doua alianțe electorale, celei de-a doua organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale extras/extrase se imprimă în patruleterul cu numărul de ordine 2. Imprimarea continuă până la epuizarea tuturor partidelor politice, alianțelor politice, alianțelor electorale, precum și ale organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale;

b) în etapa a doua, **denumirea și sigla** partidelor politice, alianțelor politice și alianțelor electorale, precum și ale organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale legal constituite care nu au membri în Parlamentul European se imprimă în următoarele patruletere ale buletinului de vot, în ordinea rezultată din tragerea la sorți efectuată de președintele Biroului Electoral Central;

c) **ordinea stabilită conform lit. a) și b) se aplică inclusiv listelor de candidați, deasupra cărora figurează denumirea și sigla partidelor politice, ale organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, ale alianțelor politice și alianțelor electorale și care se afișează în ziua votării, în mod separat, la loc vizibil, în interiorul urnelor de vot, de la stânga la dreapta.**

2. La articolul 42, alineatele (1), (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

(1) Modelul, dimensiunile și condițiile de tipărire ale buletinelor de vot se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, în termen de 5 zile de la stabilirea zilei de referință, la propunerea Autorității Electorale Permanente și a Ministerului Administrației și Internelor. **Buletinul de vot este format dintr-o singură filă; pe o singură față a buletinului de vot se imprimă patruletere în număr suficient pentru a cuprinde denumirea și sigla partidelor politice candidate, a alianțelor politice candidate, a alianțelor electorale candidate, a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale candidate, respectiv toți candidații independenți.**

(2) Buletinele de vot se vor imprima cu litere de aceeași mărime și aceleași caractere și cu aceeași cerneală în atâtea exemplare câți alegători sunt înscrși în listele electorale permanente și speciale, cu un supliment de 10%. Imprimarea buletinelor de vot se asigură de către Ministerul Administrației și Internelor, care răspunde ca toate buletinele de vot necesare să fie imprimate cu cel puțin 10 zile înainte de ziua de referință.

(3) Cu cel puțin 15 zile înaintea zilei de referință, macheta buletinului de vot se prezintă de Ministerul Administrației și Internelor membrilor Biroului Electoral Central. La prezentarea machetei buletinului de vot sunt invitați și delegați ai partidelor politice, alianțelor politice, alianțelor electorale și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri și nu au reprezentanți în Biroul Electoral Central, precum și candidații independenți. Operațiunea de prezentare a buletinului de vot se consemnează într-un proces-verbal care se semnează de toate persoanele prezente. Eventualele obiecții se formulează pe loc, obiecțiile ulterioare nemaifiind luate în considerare. Membrii Biroului Electoral Central și delegații împuterniciți au dreptul să solicite Ministerului Administrației și Internelor modificarea machetei și tipărirea corectă a buletinelor de vot, dacă numele candidaților, în cazul candidaților independenți, semnul electoral, denumirea partidelor politice, a alianțelor politice, a alianțelor electorale sau a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale sunt incorect imprimate ori nu sunt vizibile.

3. La articolul 45, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

(3) În ziua de referință, activitatea biroului electoral al secției de votare începe la ora 6,00. Președintele biroului electoral al secției de votare, în prezența celorlalți membri și, după caz, a observatorilor, verifică urnele, listele electorale, buletinele de vot și ștampilele, consemnând în procesul-verbal prevăzut la art. 49 numărul persoanelor înscrise în copiile listelor electorale permanente, copiile listelor electorale speciale, precum și numărul ștampilelor cu mențiunea "VOTAT". Pe măsură ce deschide pachetele sigilate, președintele asigură aplicarea ștampilei de control pe versoul fiecărui buletin de vot din acestea. După încheierea acestor operațiuni, președintele închide și sigilează urnele prin aplicarea ștampilei de control.

Art. IV Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 650 din 12 septembrie 2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

1. La articolul 32, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Modelul, dimensiunile și condițiile de tipărire ale buletinelor de vot se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului privind stabilirea datei alegerilor, la propunerea Autorității Electorale Permanente și a

Ministerului Administrației și Internelor. **Buletinul de vot este format dintr-o singură filă; pe o singură față a buletinului de vot se imprimă patrulete în număr suficient pentru a cuprinde numele și prenumele candidaților, precum și semnele electorale.**"

2. La articolul 43, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) În ziua votării activitatea biroului electoral al secției de votare începe la ora 6,00. Președintele biroului electoral al secției de votare, în prezența celorlalți membri și, după caz, a persoanelor acreditate, verifică urnele, copiile listelor electorale permanente, buletinele de vot și ștampilele, consemnând la pct. e) și i) din procesul-verbal prevăzut la art. 49 alin. (1) numărul buletinelor de vot primite, respectiv numărul ștampilelor cu mențiunea "VOTAT" primite. Pe măsură ce deschide pachetele sigilate, președintele asigură aplicarea ștampilei de control pe **versoului** fiecărui buletin de vot din acestea. După încheierea acestor operațiuni, președintele închide și sigilează urnele prin aplicarea ștampilei de control pe toate deschizăturile acestora, cu excepția fantei prin care se introduc buletinele de vot. Lipsa unor buletine de vot se consemnează la pct. j) al procesului-verbal prevăzut la art. 49 alin. (1).”

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
Alfred-Robert SIMONIS

PREȘEDINTELE SENATULUI
Nicolae-Ionel CIUCĂ